

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

HOTEL

Popis aktivity														
Řešení kombinatorické úlohy.														
Předpokládané znalosti														
Základní pravidla na množině přirozených čísel, početní operace s čísly v desítkové soustavě, variace (s opakováním), kombinatorické pravidlo součinu														
Zadání														
V Chicagu postaví hotel, který má 1313 pater. Protože je architekt pověřivý, budou čísla pater, která obsahují třináctku (tj. trojku hned za jedničkou – např. 13, 136, 513, 1138 apod.), při jejich označení vynechávána. Po patře 129 tedy následuje hned patro 140. Jaké číslo bude mít za těchto podmínek nejvyšší patro?														
Možný postup řešení, metodické poznámky														
Důležitá úvaha na začátek řešení: nejvyšší patra budou mít čtyřciferná čísla větší než 1400 a menší než 1500, protože minimálně 100 čísel (čísla 1300 až 1399) je třeba vynechat, protože obsahují 13. 1. Řešení postupným výpočtem: Nejvýše trojmístných čísel je 999 . Z nich je nutné vynechat trojmístné typy A13 a 13B. <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding-left: 40px;">Typů A13 je 10 (pozici A lze obsadit 10 různými číslicemi, tj. 0 až 9):</td> <td style="text-align: right;">– 10</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 40px;">Typů 13B je 10 (pozici B lze nahradit 10 různými ciframi, tj. 0 až 9):</td> <td style="text-align: right;">– <u>10</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">979</td> </tr> </table> Čtyřmístná očíslování mohou mít na pozici tisíců pouze číslici 1. <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding-left: 40px;">1C00 až 1C99 (pozici C lze obsadit pouze jedinou z číslic 0, 1, 2)</td> <td style="text-align: right;">3 · 100 = 300</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 80px;">Na posledních pozicích opět není dovolena 13:</td> <td style="text-align: right;">– 3</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 80px;">A navíc není použita celá řada typu 113D:</td> <td style="text-align: right;">– <u>10</u></td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">287</td> </tr> </table> Pro očíslování pater typu 14EF do zadaného počtu 1313 pater mrakodrapu zbývá už jen 47 pater	Typů A13 je 10 (pozici A lze obsadit 10 různými číslicemi, tj. 0 až 9):	– 10	Typů 13B je 10 (pozici B lze nahradit 10 různými ciframi, tj. 0 až 9):	– <u>10</u>		979	1C00 až 1C99 (pozici C lze obsadit pouze jedinou z číslic 0, 1, 2)	3 · 100 = 300	Na posledních pozicích opět není dovolena 13:	– 3	A navíc není použita celá řada typu 113D:	– <u>10</u>		287
Typů A13 je 10 (pozici A lze obsadit 10 různými číslicemi, tj. 0 až 9):	– 10													
Typů 13B je 10 (pozici B lze nahradit 10 různými ciframi, tj. 0 až 9):	– <u>10</u>													
	979													
1C00 až 1C99 (pozici C lze obsadit pouze jedinou z číslic 0, 1, 2)	3 · 100 = 300													
Na posledních pozicích opět není dovolena 13:	– 3													
A navíc není použita celá řada typu 113D:	– <u>10</u>													
	287													

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je J. Houser

Financováno z ESF a státního rozpočtu ČR.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

$(1313 - (979 + 287) = 47)$. Tedy na pozici EF je dvojčíslí 00 až 47 (neboť nelze použít označení EF13).

Odpověď: Poslední patro plánovaného mrakodrapu má číslo 1447.

2. Pomocí kombinatorického pravidla součinu

Očíslování pater je podle zadání maximálně čtyřmístné číslo a tedy tvaru TXYZ. Poslední patro má číslo větší než 1400 a menší než 1500.

$$T \in \{0;1\} \quad , \quad X \in \{0;1;2;3;4\} \quad , \quad Y \in \{0;1;2;3;4;5;6;7;8;9\} \quad , \quad Z \in \{0;1;2;3;4;5;6;7;8;9\}$$

Jednociferné očíslování patra 000Z: $1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 9 = 9$

Dvojciferné očíslování pater 00YZ: $1 \cdot 1 \cdot 9 \cdot 10 - 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 = 89$ (nelze uvést patro 0013).

Trojciferné očíslování pater 0XYZ: $1 \cdot 9 \cdot 10 \cdot 10 - 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 10 - 1 \cdot 9 \cdot 1 \cdot 1 = 881$ (nelze uvést 013Z a 0X13, kde na pozici X nesmí být nula).

Čtyřciferné očíslování pater TXYZ: $1 \cdot 3 \cdot 10 \cdot 10 - 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 10 - 1 \cdot 3 \cdot 1 \cdot 1 = 287$ (nelze uvést 113Z a 1X13).

Do počtu 1313 chybí **47** pater. Jde o patra typu 14YZ: $1 \cdot 1 \cdot 4 \cdot 10 - 1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1 = 39$ (nelze uvést patro 1413) a patra typu 144Z: $1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 8 = 8$

Odpověď: Poslední patro plánovaného mrakodrapu má číslo 1447.

Doplňkové aktivity

1. Podle schopností žáků snížit (zvýšit) počet pater za uvedených podmínek (o čísle 13).
2. Změnit podmínku úlohy (např. v čísle se nesmí vyskytovat jiná skupina čísel, číslice „0“ apod.)
3. Porovnávat výsledky úloh při „zákazu“ použití číslic 1, 2, atd. vůči sobě a vůči číslici „0“.
4. Žáci (skupiny) mohou sami vymýšlet obdobné podmínky úlohy.

Literatura

Archiv autora

Obrazový materiál

Klipart poskytl Microsoft